

under behandlingen i rigsdagen i 1900—01 af forslaget til fabrikloven stillet forslag om at inddrage under fabriktilsyn arbejde med byggepladser, skibsværfter, anlæg af jernbaner, veje, broer, dæmninger, kanaler, sluser m. m. og endvidere udgravningsarbejder, når sådanne arbejder udføres erhvervsmæssigt (rigsdagstidende 1900—01, tillæg B. sp. 863).

Under den revision af fabrikloven af 1901, der resulterede i den nugældende lov af 1913, ses spørgsmålet om bygge- og anlægsvirksomhed ikke at være berørt, vistnok fordi det af arbejdsrådet udarbejdede lovudkast undtog bl. a. midlertidigt arbejde udenfor fast arbejdsplads fra lovens område.

Ved bedømmelsen af, hvorvidt det vil være muligt at gennemføre et tilsyn med bygge- og anlægsvirksomhed, der vil kunne yde de ved sådant arbejde beskæftigede arbejdere effektiv beskyttelse mod den med arbejdet forbundne ulykkes- og sundhedsfare, må man tage i betragtning, at det vil være forbundet med større vanskeligheder end at føre tilsyn med industri- og håndværksvirksomheder. Anlægsarbejder som f. eks. store ledningsarbejder, vejarbejder eller store brobygningsarbejder udføres ikke stadig på samme sted, men skrider frem, og hvert nyt sted eller hver ny arbejdsproces vil måske frembyde andre ulykkesfarer end de steder, hvor arbejdet hidtil har været udført, eller de processer, der nu er tilbagelagt. På tilsvarende vis vil ulykkesfaren ved et bygningsarbejde skifte karakter, efterhånden som arbejdet skrider frem.

Disse vanskeligheder udelukker dog ikke, at der ved passende sikkerhedskrav til bygge- og anlægsarbejde kan tilsikres arbejderne en mere omfattende beskyttelse end den nugældende, når der tillige føres en så effektiv kontrol som muligt med kravenes gennemførelse. Der bør eventuelt træffes en ordning, hvorved politiet i så vidt omfang som muligt bistår arbejdstilsynet ved kontrollen, hvilket er så meget naturligere, som politiet i forvejen vil være nødt til at føre det af færdselshensyn og andre offentlige hensyn nødvendiggjorte tilsyn med sådanne arbejder.

Det kan bemærkes, at både den *norske* og den *svenske* arbejderbeskyttelseslov omfatter bygnings- og anlægsarbejder.

IV. Lager- og pakhusharbejde samt arbejde på oplagspladser.

Medens pakhusharbejde og arbejde på oplagspladser praktisk talt aldrig vil være inddraget under tilsyn efter den nugældende

fabriklov, vil lagerarbejde i et vist, om end ringe omfang være undergivet tilsyn. Dette vil således være tilfældet, når lagerarbejdet udføres i en under hele fabrikloven inddraget industri- eller håndværksvirksomhed og består i at bringe det i virksomheden frembragte produkt i salgbar stand, f. eks. afvejning og indpakning. I visse andre tilfælde vil lagerarbejderne indirekte nyde godt af fabriklovgivningens beskyttelsesbestemmelser, nemlig når lagerlokalet er således beliggende, at de ved den egentlige produktionsproces beskæftigede arbejdere nødvendigvis må færdes i lokalet. Ifølge de i henhold til fabriklovens § 10 udfærdigede regulativer for visse arter af virksomheder er det fastsat, at regulativet også omfatter visse lagerrum, ligesom bageriregulativets bestemmelser om orden og renholdelse gælder for lagerrum. I alle andre tilfælde er lagerarbejde imidlertid ikke undergivet tilsyn efter den gældende fabriklovgivning.

Den nugældende ordning synes ikke rationel. *Dels* er det urimeligt, at ikke alle lager- og pakhusharbejdere i de under tilsyn efter hele fabrikloven inddragne virksomheder er undergivet samme beskyttelse som de i disse virksomheders egentlige produktionsprocesser beskæftigede arbejdere, *dels* er der ingen tilstrækkelig begrundelse for, at lager- og pakhusharbejdere i de øvrige virksomheder er unddraget enhver beskyttelse.

Såvel den *norske* som den *svenske* lov om arbejderbeskyttelse omfatter lager- og pakhusharbejde.

V. Handels- og kontorvirksomhed o. lign.

Efter fabrikloven af 1913 er hverken handels- eller kontorvirksomhed omfattet af loven, og dette gælder også, selv om vedkommende virksomhed er knyttet til en i øvrigt under tilsyn efter hele fabrikloven inddraget industri- eller håndværksvirksomhed.

Vel vil ulykkesrisikoen ved dette arbejde i almindelighed — når man ser bort fra det lige omtalte lager- og pakhusharbejde — være forholdsvis ringe, men det er rimeligt for handels- og kontorvirksomheder at have bestemmelser vedrørende de hygiejniske og øvrige forhold, under hvilke arbejdet foregår.

Spørgsmålet om henførelse af handels- og kontorfaget under fabrikloven har da også tidligere været rejst. Således fremsattes under revisionen af fabrikloven af 1901 ønske om, at fabriklovens bestemmelser udvidedes til at omfatte butikker, kontorer og lagre, således at der også for disse virksomheder blev udfærdiget regulativer om